

Ljubljana, 27. oktober 2016

»Glas krvi tvojega brata vpije iz zemlje k meni« (1 Mz 4, 10) **Izjava Komisije Pravičnost in mir pri SŠK**

V Komisiji Pravičnost in mir pri SŠK pozdravljamo odločitev državnih organov, da po sedmih letih začnejo prenos prve skupine posmrtnih ostankov žrtev revolucije in povojnega nasilja iz Hude jame ter jih dostojno pokopljejo. Pravica do pokopa je temeljna etična in civilizacijska zahteva, ki priznava vsakemu človeškemu bitju spoštljiv pokop njegovih telesnih ostankov, svojcem pa pravico, da se rajnih na teh krajih spominjajo. Omenjeni pokop skupaj s pokopom žrtev iz Krimske jame predstavlja začetek procesa evidentiranja več kot 700 morišč in iznosa ter pokopa na desetisoče izvensodno umorjenih Slovencev in pripadnikov drugih narodov. Prepričani smo, da ima slovenska država dolžnost, da posmrtno ostanke vseh žrtev izkoplje iz morišč, zagotovi postopke za njihove identifikacijo ter jih spoštljivo in dostojno pokoplje. Ob tem pozdravljamo odločitev Policije, da iz posmrtnih ostankov jemlje vzorce za kasnejšo DNK-identifikacijo žrtev in možnost, da njihovi svojci lahko pridobijo informacije o umorjenih sorodnikih ter jim zagotovijo primeren pokop v domačem kraju. Vsem posameznikom in organizacijam, še posebno predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju in Državni komisiji Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, izrekamo priznanje za vztrajnost in človečnost v njihovih prizadevanjih za dostojen pokop žrtev.

Člani komisije smo sprejeli na znanje odločitev pristojnih državnih ustanov, da bo pokop prve skupine žrtev iz Hude jame na pokopališču na Dobravi pri Mariboru 27. oktobra 2016 zaradi utemeljitve, da je Spominski park Teharje neprimeren zaradi okoljevarstvenih razlogov. Zato pozivamo pristojne državne ustanove, da poskrbijo za čimprejšnjo sanacijo in dokončno ureditev Spominskega parka Teharje – Huda jama, da bo mogoče tudi na tem mestu spomina zagotoviti primeren prostor za pokop žrtev. Ob tem poudarjamo, da bi morale biti slovenske žrtve pokopane na Teharjah, se pravi bliže krajem, kjer so bili ti naši rojaki v veliki večini doma in kjer so bili pomorjeni. S tem bi preprečili bojazen, da bodo žrtve s pokopom na oddaljenem kraju odrinjene na obrobje našega zgodovinskega spomina.

Evidentiranje morišč, izkopi, identifikacija in pokopi izvensodno umorjenih so del daljšega procesa iskanja zgodovinske resnice in sprave. Ob tem se ni mogoče izogniti zahtevam svojcev, slovenske in tuje javnosti, da državne ustanove po več kot 70 letih od tragičnih dogodkov končno odgovorijo na vprašanje: Kdo so bile te žrtve? Zakaj so bile umorjene? Kdo jih je umoril in kdo je odgovoren za omenjene zločine? Člani komisije smo prepričani, da mora država v sodelovanju z organizacijami in ustanovami, ki razpolagajo s tovrstnimi informacijami, zagotoviti javnosti odgovore in omogočiti ustrezno oceno dogodkov, ki bo prihodnjim generacijam sporočila, da so medvojni in povojni poboji zavržno dejanje, ki se v narodni zgodovini ne sme nikoli več ponoviti. S tega izhodišča pozivamo sedanje državno vodstvo, da se svojcem žrtev javno opraviči, zločince deklarativno obsodi in zločine obžaluje ter razglasi za vse žrtve državni dan žalovanja.

Zavedamo se, da je sprava zahteven osebni in kolektivni proces. Če si jo želimo, je treba najprej zagotoviti, da njen cilj ni maščevanje, pač pa resnica in odpuščanje. Sprava nujno

Komisija Pravičnost in mir
SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA
**CONFERENTIA EPISCOPORUM
SLOVENIAE**

Ciril-Metodov trg 4 p. p. 1990
SI – 1001 LJUBLJANA
e-pošta: kpm@rkc.si
telefon: 386 (0)1 / 23-42-600
telefaks: 386 (0)1 / 23-14-169

vključuje povrnitev dobrega imena žrtvam in njihovim svojcem. Kot dejanje vere je sprava v duhu evangeljskih blagrov največje dejanje človečnosti, ki je sposobno odpustiti, a za dobrobit prihodnjih rodov ne pozabiti z namenom, da nobena oblika nasilja ni način za reševanje družbenih konfliktov. Zato člani komisije pozivamo državne in cerkvene oblasti, politiko in medije, da ustvarijo prostor za spravo v našem narodu, v katerem se bodo današnji predstavniki obeh medvojnih strani srečali, soočili svoje zgodovinske poglede in izrekli opravičila za storjeno nasilje.

Vabimo vse vernike, da okrepijo molitev za mir v našem narodu in v svoje molitve vključijo vse, ki se v naši družbi zavzemajo za spoštovanje temeljnih civilizacijskih standardov, in prošnjo, da bi njihova prizadevanja pripeljala ne samo do spoštljivega pokopa izvensodno umorjenih, ampak tudi do ustrezne moralne osvetlitve medvojnega in povojnega nasilja v slovenski zgodovini. Vse to z namenom, da se po desetletjih javnih in prikritih krivic med nas ponovno vrnejo pravičnost, sprava in mir.

msgr. Stanislav Zore,
predsednik Komisije Pravičnost in mir
pri *Slovenski škofovski konferenci*